

DIREKTIV FÖR BEVILJANDE AV STÖD FÖR NÄRSTÅENDEVÅRD

Godkända av social- och hälsovårdsnämnden 10.12.2020 § 130

1. Förutsättningar för beviljande av stöd

Enligt lagen om närståendevård (937/2005) avses med stöd för närståendevård en helhet som inkluderar de tjänster som vårdtagaren är i behov av och som skall ges åt honom eller henne samt därutöver vårdarvode och lagstadgad ledighet för närståendevårdaren, och de tjänster som stöder närståendevård. Ett avtal om stöd för närståendevård skall ingås mellan närståendevårdaren och kommunen. En vård- och serviceplan skall bifogas avtalet.

Utgångspunkten för beviljande av stöd för närståendevård är att personen behöver vård eller annan omsorg för att han eller hon skall kunna klara sig i eget hem. Då ansökan behandlas görs ett hembesök hos familjen och efter att stöd för närståendevård beviljats görs regelbundna uppföljningsbesök.

Enligt 3 § Lag om stöd för närståendevård skall följande förutsättningar uppfyllas för att kommunen skall kunna bevilja stöd för närståendevård:

- någon på grund av nedsatt funktionsförmåga, sjukdom eller handikapp eller av någon annan motsvarande orsak behöver vård eller annan omsorg i hemförhållanden
- en anhörig till den vårdbehövande eller någon annan som står den vårdbehövande nära är beredd att ansvara för vården och omsorgen med hjälp av behövlig service
- vårdarens hälsa och funktionsförmåga svarar mot de krav som närståendevården ställer
- närståendevården tillsammans med andra behövliga social- och hälsovårdstjänster är tillräcklig med tanke på den vårdbehövandes välbefinnande, hälsa och säkerhet
- den vårdbehövandes hem till sina sanitära förhållanden och övriga förhållanden är lämpligt för den vård som skall tillhandahållas där
- beviljande av stöd bedöms vara förenligt med den vårdbehövandes bästa

Stödet beviljas utgående från en bedömning av närståendevårdarens och den vårdbehövandes funktionsförmåga och resurser.

Stöd för närståendevård beviljas vårdbehövande med behov av vård dygnet runt eller fortlöpande varje dag. Ett behov av hjälp som uteslutande gäller vård av hemmet och skötsel av ärenden berättigar inte till stöd för närståendevård.

Stödet kan beviljas till exempel under skolornas sommarlov för specialomsorgens ungdomar, som normalt bor på internat.

Närståendevårdsstödet kan inverka på övriga förmån som närståendevårdaren erhåller. Vårdaren bör innan avtal görs upp själv reda ut vilka följder stödet kan ha.

2. Vårdarvode

Vårdarvodets storlek bestäms på basen av hur bindande och krävande vårdinsatsen är. Behovet av vård och omsorg utreds individuellt. Vårdarvodet kan beviljas i tre olika arvodesklasser och är från år 2021 minst **413,45 €** i månaden. Vårdarvodet är en beskattningsbar inkomst och det justeras varje kalenderår med den lönekoeficient som avses i 96 § i lagen om pension för arbetstagare (395/2006).

2.1. Vårdarvode då vården är mindre bindande

Vårdarvodet kan enligt avtal fastställas till ett lägre belopp än minimiarvodet, om vården binder vårdaren i mindre utsträckning än vad som förutsätts i 5 § 1 mom. i lagen om stöd för närståendevård och om behovet av vård och omsorg är ringa eller om vårdaren anför särskilda skäl till det (Lag om stöd för närståendevård (937/2005) 5 § 2 mom, nedan NsvL).

2.2. Sänkning av vårdarvodet och avbrott i närståendevården

Regelbunden periodisk vård gör närståendevården mindre bindande och krävande. Kortvarig vård dygnet runt i en vecka följt av närståendevård hemma i tre veckor per månad sänker inte arvodet, utan ses delvis som den lagstadgade ledigheten (tre dygn).

Regelbunden kortvarig vård dygnet runt i två veckor följt av närståendevård hemma i två veckor per månad sänker arvodet med 50 procent per månad. Vid två veckor kortvarig vård per månad anses inte vården vara bindande för närståendevårdaren, som således inte har rätt till lagstadgad ledighet.

Om den vårdbehövande är intagen på sjukhus eller vårdinstitution i mer än en månad avbryts utbetalningen av vårdarvodet tillfälligt efter en månad. Om vårdaren blir sjuk avbryts utbetalningen av vårdarvodet efter fem (5) dygn.

2.3. Arvodesklasser, vuxna

Vid bedömningen av vårdbehovet används utlåtanden av läkare och vid behov av andra experter. För personer över 65 år görs bedömningen med hjälp av en RaVa-mätare och vid behov MMSE-test. Vårdbehovet bedöms individuellt.

Om vårdtagaren regelbundet är i dagverksamhet, studerar eller har assistent minst 5 h under vardagar eller får effektiverad hemvård (åtminstone 4 besök/dygn) kan högst det lägsta arvodet beviljas.

Klass 1 **413,45 €**

Vårdens kravnivå

- Den vårdade behöver regelbundet mycket handledning, övervakning, stöd eller hjälp med sina personliga sysslor (tex. förflyttningar, wc-besök, klä på sig, sköta hygien och måltiderna).
- Den vårdade har i huvudsak inte vårdbehov nattetid, men vårdarens närvaro behövs.
- Vårdarbetet är bindande: närståendevårdaren ansvarar för den vårdades vård och omsorg.
- Vårdarbetet är fysiskt och/eller psykiskt tungt.

Vårdtagaren behöver så mycket vård och omsorg att vårdtagaren inte klarar av att bo ensam, utan behöver en närvarande vårdare. Vårdtagaren kan vistas regelbundet en del av dagen utanför hemmet (t.ex. studier, arbetsverksamhet, dagverksamhet) utan att vårdarvotet minskar. Vårdaren kan utföra deltid- eller heltidsarbete eller studera då den vårdade vistas annanstans eller vården ordnats på annat sätt. Den vårdade kan vara korta stunder ensam, men om vårdaren är längre stunder borta behövs andra vård- och serviceformer.

Vårdansvaret är hos närståendevårdaren även om hen jobbar eller studerar. Arvodet höjs inte då den vårdbehövande vårdas hemma hos närståendevårdaren dygnet runt på grund av till exempel lov från studier.

Klass 2 **559,69 €**

Vårdens kravnivå

- Vårdtagaren behöver mycket vård och omsorg samt ständig handledning, övervakning, stöd eller hjälp i dagliga sysslorna (förflyttningar, wc-besök, klä på sig, sköta hygien och måltiderna).
- Vårdtagaren behöver vård och omsorg även nattetid. Behovet av vård och omsorg är återkommande och regelbundet. Om det nattliga hjälpbehovet är mycket litet bör vårdbehovet dagtid vara mycket stort.
- Vårdarbetet kräver i huvudsak en heltidsinsats av vårdaren.
- Vårdtagaren kan inte alls lämnas ensam utan behöver konstant tillsyn, vård och hjälp p.g.a. handikapp, sjukdom, minnes- eller psykiatrisk sjukdom eller beteendestörningar.

Vårdbehovet är nära nog på samma nivå som personer med långvårdsbeslut eller hos dem som behöver effektiverad boendeservice.

Klass 3 **826,90 €**

I vårdhänseende tungt övergångsskede

Närståendevårdaren kan få arvode klass 3 kortvarigt under ett tungt övergångsskede förutsatt att hen är förhindrad att utföra eget arbete eller studera, och inte heller har rätt till alterneringsersättning enligt lagen om alterneringsledighet eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (Lagen om stöd för närståendevård 937/2005 § 5 2 mom.).

Arvodet erläggs under ett i vårdhänseende tungt övergångsskede exempelvis i form av terminalvård, vård av en allvarlig sjukdom, förflyttning från en vårdform till en annan (t.ex. från anstaltsvård hem) eller vid konvalescens efter en svår olycka, då vårdtagaren kortvarigt är i behov av mera vård och omsorg än normalt.

Vårdbehovet är på samma nivå som personer med långvårdsbeslut eller hos dem som behöver effektiviserad boendeservice.

2.4. Arvodesskisser för barn och ungdomar (under 18 år)

Vid bedömningen av vårdbehovet används utlåtanden av läkare och vid behov av andra experter. Behovet av vård och omsorg bedöms individuellt.

Då behovet av närståendevård bedöms beaktas vårdarens och den vårdbehövandes situation som helhet, barnets ålder, den sociala omgivningen, samt den vårdbehövandes fysiska och psykiska tillstånd. Ett barns behov av vård och hjälp jämförs med det behov av vård, omsorg, handledning och tillsyn som gäller för ett barn eller en ungdom i samma ålder.

Om vårdtagaren regelbundet är i dagverksamhet, dagvård, skola, studerar, har assistent eller får morgon- och eftermiddagsvård minst 5 h under vardagar eller får effektiviserad hemvård (åtminstone 4 besök/dygn) kan högst det lägsta arvodet beviljas.

Klass 1 **413,45 €**

- Vårdtagaren har ett konstant vårdbehov.
- Vårdtagaren är en person vars vård och omsorg är dagligen mycket krävande och bindande.
- Vårdtagaren klarar inte av vardagssysslor enligt åldersnivån utan behöver konstant vård, hjälp, handledning eller tillsyn (t.ex. näringsintag, påklädning, skötsel av hygien, wc-bestyr, att gå och lägga sig)
- Förutom att vården är bindande och krävande noteras kommunikationsförmåga och förmåga till socialt umgänge.
- Vårdtagaren har svårigheter i att röra sig självständigt utanför hemmet.
- Vårdtagaren kan vara ensam korta stunder.

- Vårdtagaren har i huvudsak inte vårdbehov nattetid, men vårdarens närvaro behövs.
- Vårdtagaren behöver så mycket vård och omsorg att vårdtagaren inte klarar av att bo ensam, utan behöver en närvarande vårdare.
- Till denna grupp av vårdbehövande kan också hänföras barn och unga som behöver rikligt med hjälp om natten, men som närstående vårdaren inte har vårdansvar för på dagen.
- Vårdtagaren kan vistas en kortare tid på dagen någon annanstans utanför hemmet, till exempel i skola, dagvård, arbetsverksamhet, dagverksamhet eller liknande.
- Arvodet höjs inte då den vårdbehövande vårdas hemma hos närstående vårdaren dygnet runt på grund av till exempel skollov eller semesterstängda daghem.

Klass 2

559,69 €

- Kriterierna för klass 1 uppfylls och närståendevården är både fysiskt och psykiskt synnerligen tung och mera krävande än i klass 1.
- Vårdtagaren kräver kontinuerlig vård, hjälp, handledning och tillsyn. Vården förutsätter en heltidsinsats av vårdaren.
- Vårdtagaren är i behov av en annan persons hjälp s.g.s. i all personlig vård. Hen behöver hjälp och tillsyn i socialt umgänge och kan ha ett stort behov av specialvård.
- Vårdtagaren kan inte alls lämnas ensam utan behöver konstant tillsyn, vård och hjälp p.g.a. handikapp, sjukdom eller psykiatrisk sjukdom eller beteendestörningar.
- Vårdtagaren behöver vård och omsorg även nattetid. Behovet av vård och omsorg är återkommande och regelbundet. Om det nattliga hjälpbehovet är mycket litet bör vårdbehovet dagtid vara mycket stort.

Klass 3

826,90 €

I vårdhänseende tungt övergångsskede

Närståendevårdaren kan få arvode klass 3 kortvarigt under ett tungt övergångsskede förutsatt att hen är förhindrad att utföra eget arbete eller studera, och inte heller har rätt till al-
terneringsersättning enligt lagen om al-
terneringsledighet eller specialvårdspenning enligt sjukförsäkringslagen (Lagen om stöd för närståendevård 937/2005 §5 2 mom.).

Arvodet erläggs under ett i vårdhänseende tungt övergångsskede exempelvis i form av terminalvård, vård av en allvarlig sjukdom, förflyttning från en vårdform till en annan (t.ex. från anstaltsvård hem) eller vid konvalescens efter en svår olycka, då vårdtagaren kortvarigt är i behov av mera vård och omsorg än normalt.

3. Ledighet för närståendevårdare

Närståendevårdaren har rätt till minst två dygn ledig tid per kalendermånad. En närståendevårdare som inte är bunden vid vården dygnet runt eller fortgående varje dag har rätt till två dygn ledigt per månad.

Närståendevårdaren anses i regel inte vara bunden vid vården dygnet runt om vårdtagaren regelbundet får annan vård, omsorg eller stöd över sju timmar i snitt per vardag.

En närståendevårdare har rätt till minst tre dygn ledig tid per sådan kalendermånad under vilken han eller hon oavbrutet eller med få avbrott varit bunden vid vården dygnet runt eller fortgående varje dag. Vårdaren anses vara bunden vid vården dygnet runt oberoende av om den vårdbehövande regelbundet en liten del av dygnet anlitar social- och hälsovårdstjänster som ordnas utanför hemmet eller får rehabilitering eller undervisning. Den vårdbehövande kan anses tillbringa en liten tid av dygnet utanför hemmet om den regelbundna frånvaron är i genomsnitt 5-7 timmar/vardag.

Det är möjligt att spara lediga dagar till en längre ledighet. De lediga dagarna bör tas ut inom samma kalenderår eller senast inom utgången av följande års februari. Att ta ut lagstadgad ledighet minskar inte vårdarvodets belopp.

Under vårdarens ledighet kan den vårdbehövande ges kortvarig vård på avdelning. Som alternativ till detta kan närståendevårdarens lagstadgade ledighet förverkligas genom ersättande vårdare i hemmet. Detta arrangemang förutsätter att vårdaren själv hittar en lämplig ersättare. Staden betalar ersättning till den ersättande vårdaren enligt följande: **32,70 €/dygn** –för vård upp till 12h/dygn och **65,40 €/dygn** för vård över 12 h/dygn.

Kommunen och närståendevårdaren kan komma överens om att närståendevårdaren tar ut sina lediga dagar i form av flera ledigheter som är kortare än ett dygn, på så sätt att ledigheternas längd är sammanlagt högst ett dygn. Arvodet utbetalas per uppnådda 12 h. Uppdelningen av ledigheten kräver en överenskommelse mellan kommunen och närståendevårdaren och ingendera parten kan ensidigt kräva det.

Närståendevårdarens ledighet för äldre kan även ordnas som avlastning i hemmet med hjälp av närståendevårdarens/stadens egen närvårdare. Närvårdaren kan utföra kortare eller längre avlastning, dock max 10 timmar/gång. Avlastningen kan delas upp i 3x8 timmar, 4x6 timmar eller 6x4 timmar. Minsta tid som åtgår vid avlastning i hemmet är fyra timmar. Om man använder mera avlastning i hemmet än de lagstadgade 2–3 dygn/mån, faktureras de överstigande dygnen enligt avgiften för periodvård.

De lediga dagarna för närståendevårdare för personer inom specialomsorgen ordnas med hjälp av tjänsterna inom specialomsorgen. Dessa tjänster är korttids- och veckoslutsplatser. Kommunen beslutar i första hand om tid och plats. Ersättande vårdare är ett annat alternativ.

För barn och unga vars avlastning inte kan skötas genom ersättande närståendevård eller annan verksamhet som staden ordnar, kan avlastningen i sista hand ordnas genom att hitta en lämplig stödperson, stödfamilj eller genom inköpt service i form av stödotsats. Mängden avlastning beviljas då enligt individuell prövning och är en överenskommelse med familjen då familjen anser detta vara ett mera ändamålsenligt alternativ. Antalet timmar per månad fördelas då enligt samma system som används för ledighet ordnad med hjälp av stadens egen närvårdare (se ovan).

Det är kommunen som i sista hand bestämmer hur vården under närståendevårdarens ledighet ordnas. Oanvända lediga dagar ges inte som pengar.

4. Avgifter som tas ut för tjänster

För tjänster som kommunen ger debiteras normala klientavgifter. Undantag är tjänster under närståendevårdarens lagstadgade ledighet för vilka för närvarande debiteras högst **11,40 €** per dygn. Klientavgiften kan debiteras av kommunen eller direkt av serviceproducenten (tex. inom specialomsorgen).

För ledighet som tas i form av flera ledigheter som är kortare än ett dygn kan det tas ut högst en sådan avgift som fastslagits för närståendevårdarens ledighet.

5. Upphörande av närståendevården

Giltighetstiden för avtalet om närståendevård följer beslutet om stöd för närståendevård. Kommunen kan säga upp ett avtal om närståendevård så att det upphör att gälla tidigast två månader efter uppsägningen. Om närståendevårdaren säger upp avtalet upphör det att gälla en månad efter uppsägningen. Om vårdtagarens eller närståendevårdarens hälsa eller säkerhet äventyras av att avtalet fortsätter att gälla kan parterna häva avtalet med omedelbar verkan.

När villkoren för stödet inte längre uppfylls på ett permanent sätt, betalas stödet ut högst till slutet av månaden för förändringen. Avtalet upphör att gälla vid utgången av den månad då vården blivit obehövlig till följd av förändringar i den vårdbehövandes hälsotillstånd.

6. Ansökningsförfarande och beslutsfattande

Man ansöker om stöd för närståendevård med en skriftlig ansökan. Ansökningsblanketten finns på stadens hemsida men fås också av personalen inom seniorrådgivningen, hemvården och socialbyrån. Till ansökan fogas ett läkarutlåtande. Ansökan riktas till handikappservice om den vårdade är under 65 år gammal och till seniorrådgivningen om den vårdade fyllt 65 år. Ansökan om stöd för närståendevård behandlas inom tre månader. Stöd beviljas inte retroaktivt.

När en person fyller 65 år skall en ny kartläggning göras för att bedöma om kriterierna för närståendevård fortfarande uppfylls. En ny vård- och serviceplan görs upp samt nytt beslut och nytt avtal.

Beslut om beviljande av stöd för närståendevård görs av tjänsteinnehavare med tillämpande av individuell prövning. Beslut jämte besväransvisning delges sökande. Avtalen om

stöd för närståendevård upprättas i huvudsak som gällande tills vidare. Av särskilda orsaker kan avtalet också upprättas på viss tid.

Stödet för närståendevård beviljas från början av månaden efter ansökningsmånaden. Stödet beviljas inte retroaktivt.

7. Närståendevårdarens förmåner

Närståendevårdarna i Raseborg erbjuds en hälsogranskning med två års mellanrum. För närståendevårdare under 65 år sköts hälsogranskningarna genom att boka tid till kommunens hälsovårdscentral. För övriga sköts hälsogranskningarna genom seniorrådgivningen.

Närståendevårdarna simmar i stadens simhall till priset 1 euro/gång.
Närståendevårdarna erbjuds förberedande utbildning (Öppna dörrar).